

Plan integriranja Programa međupredmetnih i interdisciplinarnih sadržaja Građanskog odgoja i obrazovanja u postojeće predmete i izvanučioničke aktivnosti u V., VI., VII. i VIII. razredu osnovne škole

Osnovna škola	Obvezna provedba	Godišnji broj sati
V. razred	<p>Međupredmetno – u sklopu svih predmeta: Hrvatski jezik, strani jezici, Matematika, Informatika, Tehnička kultura, Priroda, Povijest, Geografija, Vjeronauk, Likovna kultura, Glazbena kultura, Tjelesna i zdravstvena kultura, programi stručnih suradnika.</p> <p>Navedeni broj sati ne znači povećanje broja sati, nego integriranje i koreliranje sadržaja s ciljem istodobnog razvijanja i predmetne i građanske kompetencije.</p>	20
	<p>Sat razrednika – navedeni broj sati uključuje teme predviđene planom sata razrednika i Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (NN, br. 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 5/12, 16/12, 86/12, 126/12, 94/13) – izbori za predsjednika razreda i Vijeće učenika, donošenje razrednih pravila, komunikacijske vještine, razumijevanje razreda i škole kao zajednice učenika i nastavnika uređene na načelima poštovanja dostojanstva svake osobe i zajedničkog rada na dobrobit svih.</p>	5
	<p>Izvanučioničke aktivnosti – ostvaruju se suradnjom škole i lokalne zajednice. U njih trebaju biti uključeni svi učenici prema njihovim interesima i mogućnostima škole. Oblici uključivanja mogu biti različiti: na razini cijele škole, pojedinog razreda ili skupine učenika. Obuhvaćaju istraživačke aktivnosti (npr. projekt građanin, zaštita potrošača), volonterske aktivnosti (npr. pomoć starijim mještanima, osobama s posebnim potrebama, djeci koja žive u siromaštvu), organizacijske aktivnosti (npr. obilježavanje posebnih tematskih dana), proizvodno-inovativne aktivnosti (npr. zaštita okoliša, rad u školskoj zadruzi i/ili zajednici tehničke kulture) i druge srodne projekte i aktivnosti.</p>	10
Ukupno		35

Izvedbeni planovi i programi građanskog odgoja za peti razred

MEĐUPREDMETNI I INTERDISCIPLINARNI SADRŽAJI	TEMATSKA PODRUČJA	Br. sata	PREDMET	TEMA	NASTAVNA JEDINICA	CILJ	ISHODI	VREDNOVANJE
	Ljudsko- pravna dimenzija, društvena dimenzija	1.	Hrvatski jezik	stilska izražajna sredstva / tematska i vrstovna podjela lirskih pjesama	A. Mihanović: Horvatska domovina	Usvojiti naziv i autora himne RH, usvojiti pojam himne, naučiti osnovna obilježja himne, upoznati obilježja domoljubne pjesme.	<ul style="list-style-type: none"> - odrediti obilježja himne, prepoznati tekst hrvatske himne - objasniti važnost himne za svaku državu - istaknuti obrasce ponašanja tijekom izvođenja himne 	razgovor, opisno praćenje
	Gospodarska dimenzija	2.	Likovna kultura	Ploha, redefinicija plohe	Redefinicija plohe	Osposobiti učenike da izraze, uoče i vrednuju.	<ul style="list-style-type: none"> - opisivati ulogu medija i vrste medija (časopisi) - opisivati što je reklama i kako se reklamama potiču na edukativni sadržaj - opirati se pomodnim reklamnim porukama 	Opisno praćenje, brojčano vrednovanje i razgovor.
	Međukulturna dimenzija povezana s ostalim dimenzijama	3.	Glazbena kultura	Tradicijska glazba Hrvatske	Tradicijska glazba Hrvatske i manjinskih naroda u Hrvatskoj	Pjevanjem, sviranjem, pokretom izraziti obilježja tradicijske glazbe pojedinih regija Hrvatske.	<ul style="list-style-type: none"> -prepoznati i razlikovati odlike narodne pjesme u različitim regijama Republike Hrvatske -vrednovati svoje radove i radove drugih razvijajući asertivnost i empatiju -oblikovati stajalište kako prema svojoj, tako i prema kulturi i tradiciji drugih naroda -surađivati u skupnom muziciranju (razvijati socijalnu integraciju i prihvaćanje svih članova grupe) -pjevati pjesme izražajno uz sigurnu intonaciju i jasan ritam 	- opisno praćenje i vrednovanje, vizualna i slušna analiza obilježja tradicijske glazbe; izrada plakata na temu Tradicijska glazba

Međukulturalna dimenzija povezana s ostalim dimenzijama	4.	Engleski jezik	Holidays	Christmas	-proširiti vokabular novim izrazima na temu Božića -obilježiti Božić prigodnim pjesmama -pisati pisma Djedu Božićnjaku	- upoznati običaje zemalja engleskog govornog područja vezano za proslavu Božića -shvatiti da ljudi imaju slične potrebe za ljubavlju, druženjem, radošću -prihvatiti različitosti i naučiti da one čine bogatstvo društva	Usmeno na satu
Međukulturalna dimenzija povezana s ostalim dimenzijama	5.	Engleski jezik	Holidays	Easter	-proširiti vokabular novim izrazima na temu Uskrsa -upoznati uskršnje običaje u Velikoj Britaniji i Sjedinjenim Državama	- upoznati običaje zemalja engleskog govornog područja vezano za proslavu Uskrsa - prihvatiti različite kulture	Usmeno na satu
Društvena dimenzija povezana s ostalim dimenzijama	6.	Matematika	Dijeljenje decimalnih brojeva decimalnim br.	Dijeljenje decimalnih brojeva	Dijeliti decimalne brojeve decimalnim brojevima	- koristiti se pisanim računanjem, računanjem džepnim računalom i procjenom za rješavanje zadataka iz svakidašnjice. Korištenje metoda timskog rada; organiziranje pomoći - slabijim učenicima. - poticati upornost, urednost i točnost u izvršavanju postavljenih zadataka.	Listić sa zadacima za ocjenu
Gospodarska dimenzija povezana s ostalim dimenzijama	7.	Priroda	Uzgoj i potrošnja hrane kod nas i u svijetu	Najveći svjetski problem-glad	Shvatiti što je uzrok gladi u svijetu i kako to spriječiti.	- naučiti planirati potrošnju i proizvodnje hrane kod nas - usporediti količinu novca koja odlazi na proizvodnju hrane na naoružanje u svijetu - povezati ovisnost plana proizvodnje o potrebama tržišta	
Ljudsko-pravna dimenzija,	8.	Povijest	Civilizacije prvih pisama	Doline velikih rijeka	Učenike izvijestiti kako nastaju prve razvijene	- imenovati civilizacije prvih pisama	opisno praćenje i brojčano

politička dimenzija				Prve civilizacije – klimatska povezanost s naseljenosti i gospodarstvom	civilizacije i gdje su smještene.	<ul style="list-style-type: none"> - izdvojiti razloge nastanka velikih ljudskih zajednica-država u dolinama velikih rijeka - prepoznati i naglasiti povezanost klimatskih čimbenika s koncentracijom stanovnika i raznolikim razvojem gospodarskih djelatnosti - identificirati uzroke pojave pisma - naglasiti važnost pojave pisma i pismenosti koja omogućuje da se postignute vrijednosti trajno sačuvaju i prenesu na nove generacije 	vrednovanje
Ljudsko-pravna dimenzija, politička dimenzija	9.	Povijest	Spartanska aristokracija i Atenska demokracija	Sparta i Atena	Ljudska prava koja imamo jednako pripadaju svakom čovjeku bez obzira na spol, rasu, nacionalnu ili vjersku pripadnost, sposobnosti i imovinsko stanje	<ul style="list-style-type: none"> - objasniti zašto prava koja ima svaki učenik jednako pripadaju svakome bez obzira na spol, nacionalnu ili vjersku pripadnost, sposobnosti i imovinsko stanje - svojim riječima opisati značenje pojma demokracije - objasniti razliku između atenske demokracije i današnje - razlikovati demokratski od nedemokratskog oblika vlasti 	opisno praćenje i vrednovanje razgovor, izražavanje stavova o represivnim režimima, esej o pravima i obvezama današnje djece i djece iz nekadašnjeg polisa Sparte
Ekološka dimenzija	10.	Geografija	Očuvanje okoliša	Očuvanje okoliša	Potaknuti potrebu za zbrinjavanjem otpada kao uvjet osiguranja dobrobiti pojedinca i razvoja zajednice.	<ul style="list-style-type: none"> - određuje razliku između otpada i smeća - navodi mogućnost korištenja otpada kao sirovine - sudjeluje u akcijama prikupljanja otpada kao sirovine 	Izrađeni osobni ekološki plan i tablica praćenja njegovog utjecaja na smanjenje otpada i financijska dobrobit u svom kućanstvu.
Politička dimenzija	11.	Geografija	Reljef i građa Zemlje	Vulkani i potresi	Naučiti postupke ponašanja kao člana zajednice kako bi bio	<ul style="list-style-type: none"> - određuje pojam društvene zajednice 	Izrađen radni list postupaka za vrijeme, poslije

						osposobljen za pružanje odnosno dobivanje potrebne pomoći.	- određuje razred i školu kao zajednicu učenika, školskih djelatnika i roditelja koja djeluje po određenim pravilima kojima se štiti dobrobit svih	potresa te osobno viđenje situacije.
Politička dimenzija povezana s ostalim dimenzijama	12.	Tehnička kultura	Prometni znakovi i propisi	Prometni znakovi i propisi		Povećanje sigurnosti učenika u prometu ako se pridržavaju prometnih znakova i propisa	-promicati prometnu kulturu -prepoznati značenje pojedinih prometnih znakova -ponašati se u skladu sa prometnim znakovima i propisima	Rješavanje testova iz prometa
Međukulturna dimenzija	13.	TZK	Ritmičke i plesne strukture	Narodni ples po izboru iz zavičajnoga područja		Kroz plesne strukture upoznati kulturne različitosti	- opisuje, razumije različitosti kultura kroz ples - kulturno se ponaša i poštuje pravila plesnih struktura - poštuje kulturne različitosti - osvijestiti značaj folklorne baštine i potrebu njenog očuvanja	Ostvarene plesne strukture, ppt prezentacija
Društvena dimenzija	14.	TZK	Igre	Mini rukomet		Osposobljavanje za timski, grupni rad i suradnju	- objašnjava što je timski rad, suradnja u grupi - kontrolira svoje emocije u igri prema učitelju i suigračima - primjereno iskazuje emocije na pobjedu i poraz u igri - timski djeluje i surađuje u igri	Natjecanje u razredu
Ljudsko-pravna dimenzija, politička dimenzija	15.	Vjeronauk	Snaga zajedništva	Ja i drugi-zajedno		Usvojiti temeljna pravila međusobnog ophođenja koji omogućuju dobre odnose među ljudima	-otkriti, razumjeti i prihvaćati razlike među ljudima	opisno praćenje i brojčano vrednovanje

Međukulturna dimenzija povezana s drugim dimenzijama	16.	Vjeronauk	Religija u životu čovjeka: Božji tragovi	Različiti, a povezani	Upoznati stav Katoličke crkve prema drugim religijama te razviti osobni stav dijaloga i prihvaćanja prema drugima	-razumjeti značenje riječi dijalog i diskriminacija -prepoznati primjere dijaloga i diskriminacije u vlastitom životu -usvojiti stavove poštovanja prema svim religijama -usvojiti i razvijati dijalog s onima koji se od nas razlikuju na bilo koji način	opisno praćenje i vrednovanje razgovor, izražavanje stavova o dijalogu među religijama
Kulturološka dimenzija	17.	Njemački jezik	Alltägliches / Izsvakodnevice	Die Nachbarn von Familie Weigel / Susjediobitelji Weigel	Učenik će upoznati vlastitu kulturu i kulturu njemačkog govornog područja	-ukazati na kulturne razlike i sličnosti nekih gradova (Zagreb, Beč) i zemalja njemačkog govornog područja - ukazati na sličnosti i razlike među kulturama	Opisno praćenje (plakat, prezentacija, intervju)
Društvena dimenzija	18.	Njemački jezik	Alltägliches / Izsvakodnevice	Im Besuch/ u gostima	Učenik koji upoznaje društvene komunikacijske vještine(učenje uljudnom ponašanju u svakodnevnim situacijama).	- će naučiti kako se uljudno ponašati (primjerice u restoranu, prilikom naručivanja jela)	Opisno praćenje (intervju)
Društvena dimenzija, socijalne vještine i društvena solidarnost	19.	Informatika	Dinamičke web-stranice - WordPress	Dinamički web - uvod	Osposobiti učenike za primjenu informacijske i komunikacijske tehnologije u svakodnevnom životu.	- upoznati popularne platforme za izradu dinamičkog weba - usporediti i izdvojiti prednosti dinamičkih web stranica u odnosu na statičke - demonstrirati: www.kresnice.hol.es	opisno praćenje, brojčano vrednovanje, razgovor
Društvena dimenzija, socijalne	20.	Informatika	Dinamičke web-stranice - WordPress	WordPress - predstavljanje platforme	Osposobiti učenike za primjenu informacijske i komunikacijske	- opisati prednosti WordPress platforme i jednostavnu primjenljivost za osobno	opisno praćenje, brojčano vrednovanje,

	vještine i društvena solidarnost					tehnologije u svakodnevnom životu.	izdavaštvo - izdvojiti prednosti s obzirom na estetiku, web standarde, i lakoću uporabe -demonstrirati: www.kresnice.hol.es	razgovor
SAT RAZREDNOG ODJELA	Ljudsko-pravna dimenzija	21.	Sat razrednog odjela	Pravilnik o kućnom redu škole	Školska i razredna pravila	Učenik će prepoznati dostojanstvo osobe, ljudska prava, slobodu i odgovornost u sklopu razreda, škole i lokalne zajednice; općeprihvaćena pravila i pravne norme kao instrument zaštite osobnih prava.	- učenici će prepoznati razred i školu kao zajednicu učenika, učitelja, drugih zaposlenika i roditelja koja djeluje prema određenim pravilima - izdvojiti će najvažnija pravila - identificirati će prava i odgovornosti svih članova školske zajednice te da se njima štiti dobrobit svih na temelju zajedničkih vrijednosti kao i da ta pravila obvezuje sve u razredu i školi	Smanjivanje broja izrečenih pedagoških mjera.
	Politička dimenzija	22.	Sat razrednog odjela	Statut škole	Razredni izbori	Učenici će uočiti da su najvažnija pravila kojima se uređuju cjelokupni odnosi u školi sadržana u Statutu škole.	- izdvaja značenje i važnost pravednog donošenja odluka na razini razreda i škole - definira razliku između nepristranog ili pravednog i pristranog, samovoljnog ili nepravednog postupka ili odluke - objašnjava da kao član RO ima pravo sudjelovati u donošenju razrednih pravila, dijeli odgovornost za njihovo provođenje, ima pravo birati i biti biran za predsjednika razreda, zamjenika ili člana učeničkog vijeća	Redovito i učinkovito funkcioniranje Vijeća učenika.
	Društvena dimenzija	23.	Sat razrednog odjela	Građanski odgoj	Koje vrste odgovornosti imamo	Odgovornost u odnosu na dob i spol te etničke, nacionalne, vjerske rasne i druge razlike;	- učenik prepoznaje da u odgovornom ponašanju svih sudionika obrazovnog procesa	Izvršavanje obveza

						odgovornost prema primjerenim obvezama.	ovisi dobrobit lokalne i šire društvene zajednice - razlikuje poželjne od nepoželjnih oblika verbalne i neverbalne komunikacije - izdvaja svoje učenje kao rad i uspoređuje ga sa radom svojih roditelja i učitelja - uspoređuje vezu između rada uloženog u učenje i školskih ocjena	
Međukulturalna dimenzija	24.	Sat razrednog odjela	Građanski odgoj	Stvaranje razrednog zajedništva, poštujemo različitosti	Suzbijanje ponižavajućeg i nepoštenog ponašanja; aktivno i odgovorno sudjelovanje u svim razrednim projektima; razvoj osobnog, zavičajnog, većinskog i manjinskog nacionalnih identiteta te domovinskog identiteta.	- uočava, analizira i vrednuje situacije u kojima se krše njegova prava i prava drugih učenika - ispravno identificira pravo koje je prekršeno; prekršitelja i žrtvu - koristi osnovne tehnike timskog rada - analizira i izvodi zaključke poštujući mišljenja drugih	Poštivanje pravila	
Ekološka dimenzija	25.	Sat razrednog odjela	Ekologija	Otpad kao sirovina	Opravdati potrebu za razumnim gospodarenjem otpadom s ciljem zaštite okoliša i osiguranja održivog razvoja.	- identificirati što je održivi razvoj i koju važnost ima zdrav okoliš u osiguranju dobrobiti pojedinaca i razvoju demokratske zajednice - prepoznati neke od najučinkovitijih postupaka kojima se pridonosi osiguranju održivog razvoja u školi, obitelji i zajednici	Sudjelovanje u ekološkim akcijama (prikupljanje papira, štednja električne energije i vode i sl.)	
Ljudsko pravna dimenzija i društvena dimenzija		Sat razrednog odjela	Građanski odgoj	Bolji internet	Učenik građanin koji koristi dobrobiti interneta i društvenih mreža za razvoj demokratskog	- objašnjava razloge za poštovanje pravila sigurnog korištenja interneta		

						društva te izbjegava i štiti se od mogućih zlouporaba.	<ul style="list-style-type: none"> - opisuje ulogu društvenih mreža na internetu - objašnjava i opisuje oblike rizičnog ponašanja na internetu - aktivno sudjeluje u uočavanju e-nasilja i rizičnih ponašanja na internetu - prijavljuje ih roditeljima i učiteljima - primjenjuje sigurnosne postavke zaštite privatnosti i osobne sigurnosti na društvenim mrežama, koristi društvene mreže za širenje prijateljstva, dijeljenje obrazovnih sadržaja, zabavnih sadržaja 	
	Ljudsko pravna dimenzija	26.	Preventivni program	MAH 1	Sajam mogućnosti	Prepoznati vlastite sposobnosti, interese, motivaciju i postignuća, odgovorno planirati životne ciljeve, uključujući i obrazovanje; donositi racionalne odluke, prepoznavati i dovoditi u ravnotežu svoje osjećaje; prepoznavati rizične situacije po vlastitu sigurnost.	<ul style="list-style-type: none"> - uočiti, istražiti, izraziti, vrednovati - sudjelovanjem u događanjima u Policijskoj akademiji spoznati svoje sposobnosti, pronaći vlastite aktivnosti za jačanje samopouzdanja i osobni rast - vrednovati i prepoznati tuđe i svoje sposobnosti 	
IZVANUCIONICKA NASTAVA	Društvena dimenzija	27.	Kulturna djelatnost	Posjet kazalištu	Kazališna predstava	Razvijati naviku posjeta kazalištu kao dijela opće kulture te njegovati pravila ponašanja u takvim sredinama; razvijati sposobnost povezivanja sadržaja (kazališna predstava-dramsko-recitatorska skupina -likovna skupina).	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznati potrebu kulturnog i uljudnog ponašanja na javnom mjestu gdje ne dolazi samo kao pojedinac već kao pripadnik zajednice (razreda, škole) - demonstrirati pravilno ponašanje na javnom mjestu i prema potrebi druge upozoriti na isto - zagovarati potrebu kulturnoga 	

						obrazovanja	
Društvena dimenzija	28.	Humanitarna djelatnost	Humanitarne akcije			<p>Shvatiti potrebe slabijih od sebe, razvijati empatiju prema drugim osobama, naročito prema onima kome je potrebna pomoć.</p>	<p>- učenik će pokretati, voditi i sudjelovati u humanitarnim akcijama, volonterskom radu i istraživačkim projektima koji su usmjereni na dobrobit pojedinca, grupe, školske i lokalne zajednice</p> <p>- etički djelovati i imati razvijen osjećaj solidarnosti prema društveno isključenima u školi, obitelji, lokalnoj zajednici i na nacionalnoj razini</p>
Multikulturalna dimenzija	29. i 30.	Priredbe u školi	Priredba za Božić			<p>Identificirati vezu između kulture i identiteta, poštovati običaje svojeg i drugih naroda i shvaćati da nas razlike obogaćuju ako ih međusobno uvažavamo.</p>	<p>- izdvojiti običaje drugih zemalja i naroda vezano za proslavu Božića, kroz priču, pjesmu ples, likovni izričaj</p> <p>- osvještavati se i oslobađati od stereotipa i predrasuda prema drugima i drugačijima prema raznim osnovama</p> <p>- poštovati kulturna dostignuća drugih nacija te hrvatsku domovinsku kulturu</p> <p>- razvijati osnovne vještine interkulture komunikacije</p>
Gospodarsko ekološka dimenzija	31., 32. i 33.	Jednodnevni izlet	Posjet Plitvičkim Jezerima	NP Plitvička jezera		<p>Upoznati prirodne, geografske, zoološke, biološke i geomorfološke ljepote našeg najstarijeg nacionalnog parka Plitvičkih jezera.</p>	<p>- promatranjem uočiti biljni i životinjski svijet Plitvičkih jezera; razvijati osjećaje i svijesti o potrebi zaštite i čuvanja kvalitete okoliša te ljubavi prema prirodnim vrijednostima</p>

							<ul style="list-style-type: none"> - navesti načine zaštite biljaka i životinja - prepoznati značaj prirodnih ljepota za gospodarstvo nekog kraja - pokazivati privrženost očuvanju živih bića te prirodnog i kulturnog bogatstva republike Hrvatske 	
	Gospodarsko ekološka dimenzija	34.	Posjet muzejima	Posjet prirodoslovnom muzeju	Hrvatski prirodoslovni muzej	Povezivati sadržaje prirode i biologije s neposrednom životnom stvarnosti; potaknuti zanimanje učenika za cjelovitost prirode, za njezino istraživanje i razumijevanje na temelju znanstvenih spoznaja i dostignuća.	<ul style="list-style-type: none"> - razvijati kulturu posjeta muzejima - izgrađivati prirodoznanstveni pogled na svijet kroz prirodne znanosti -razvijati sposobnost zaključivanja na temelju promatranja - prepoznati biljne i životinjske vrste - na temelju promatranja naučiti metode koje se koriste u očuvanju biljnih i životinjskih vrsta 	
	Ekološka dimenzija	35.	Ekologija	Obljetnice vezane uz ekološku zaštitu	Dan za planet Zemlju	Pokazivati privrženost očuvanju živih bića, prirodnih i kulturnih bogatstava Zemlje i Republike Hrvatske.	<ul style="list-style-type: none"> - prepoznati neke od najvažnijih odredbi i mehanizama zaštite okoliša i održivog razvoja u Republici Hrvatskoj - objasniti ulogu pojedinca i civilnog društva u osiguranju održivog razvoja - izdvojiti načine kojima se štite živa bića te prirodni i kulturni okoliš 	
	Društvena dimenzija			Školski sportski dan		Osposobiti učenike za timski rad, rad u skupini, međusobnu suradnju i pomaganje	<ul style="list-style-type: none"> - učenik koristi komunikacijske vještine, razumije i reagira na potrebe suigrača u grupi, navodi pravila grupnog rada i timski sudjeluje u igri - shvaća važnost djelovanja 	

							<p>pojedince u timu</p> <ul style="list-style-type: none"> - razvija aktivni međusobni suradnički odnos - poštujući pravila i međusobno surađujući s ciljem postizanja što boljeg rezultata - kontrolira svoje emocije u igri prema učitelju, sudcu i suigračima - primjereno iskazuje emocije na pobjedu i poraz u igri 	
	Društvena dimenzija			Hrvatski olimpijski dan		Osposobiti učenike za timski rad, rad u skupini, međusobnu suradnju i pomaganje	<ul style="list-style-type: none"> -učenik koristi komunikacijske vještine, razumije i reagira na potrebe suigrača u grupi, navodi pravila grupnog rada i timski sudjeluje u igri - shvaća važnost djelovanja pojedinca u timu - razvija aktivni međusobni suradnički odnos - poštujući pravila i međusobno surađujući s ciljem postizanja što boljeg rezultata - kontrolira svoje emocije u igri prema učitelju, sudcu i suigračima - primjereno iskazuje emocije na pobjedu i poraz u igri 	Međusobno natjecanje u razredu i između razreda